СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 161. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 14. липня, 1927. VOL. XXXV. No. 161. Jersey City, N. J., Thursday, July 14. 1927. THREE CENTS

СУДДЯ НА ПЕРЕСЛУХАННЮ В СПРАВІ САКА Й ВАНЦЕТТІ

НЕ ХОЧЕ ВИЯВИТИ ПРЕДМЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ.

БОСТОН, 12. липня. — На переслуханнє перед дорадний комітет ґубернатора Фулера для справи Сака й Ванцетті покликано нині Вебстера Тейера, суддю, що проводив росправою, на котрій засуджено підсудимих на смерть.

Проти Тейера від довшого часу підношено закиди стороннического поступовання, і сі закиди піднято в відклику обжалованих від вироку, а відтак подано їх до публичного відома через пресу. Тепер Тейер мав двогодинну конференцію з комітетом, а відтак ще одну конференцію зі самим ґубернатором. Після сих переслухань суддя не хотів дати ґазетярам ніякої заяви, про що він говорив з ґубернатором та комітетом.

Сього самого дня перед комітетом та ґубернатором станув один професор Дартмавтської колеґії, котрий публично закидав судді Тейерови, що він чув ненависть до обжалованих та їх адвокатів.

ФАРМЕРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОТИ КУЛИДЖА.

ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД КОНҐРЕСУ ДОПОМОГИ ДЛЯ ФАРМЕРІВ.

СТ. ПОЛ., Минесота, 12. липня. — Північно-західна Рільнича Конференція ухвалила нині резолюцію, в якій осуджує президента Кулиджа за заветованнє проєкту Мекнарі-Гоґена про допомогу фармерам, та домагається від конґресу ухвалити ще раз сей проект кваліфікованою більшостю голосів.

На сю конференцію вислали своїх представників фармерські орґанізації з кільканайцятьох стейтів з півдня й середного заходу. Конференція тревала два дні. На ній промовляли сенатор Брукгарт та богато конґресменів.

В своїй резолюції про вето проєкту Мекнарі-Гоґена фармери кажуть, що заветованнєм сього „била" президент Кулидж виступив проти плятформи републиканської партії, на котру він кандидував ка уряд президента.

МУРИН ПРЕДСТАВНИКОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДО ЧУЖОЇ ДЕРЖАВИ.

АДВОКАТ ІМЕНОВАНИЙ ПОСЛОМ ДО МУРИНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

РЕПИД СИТІ, Савт Дакота, 12. липня. — Президент Кулидж іменував нині Вилиема Френсиса з Минесоти, муринського адвоката з Мінеаполиса, представником і ґенеральним конзулем Злучених Держав у Ліберії, муринській републиці в Африці.

Президент каже, що він іменував Мурина представником Америки тому, бо Френсиз знає добре потреби народу, перед котрим він має представляти Злучені Держави.

ПОДВІЙНЕ ВБИЙСТВО ПЕРЕД ПЕРШИМ СУДДЕЮ.

ЛІ ОБЖАЛОВАНИЙ ФОРМАЛЬНО ЗА ВБИЙСТВО ОДНОЇ З ДВОХ ЖІНОК.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — Поліція поставила нині справу вбийства 70-літної панни Бравнел та 56-літної пані Бенет перед суддю, щоби обжалувати формально Людвіка Гальворсена Лі як вбийника. Лі, як досі, далі перечив, немовби він поповнив злочин. Суддя казав задержати його як обжалованого за вбийство пані Бенет. Завтра він має станути перед велику лаву присяжних суддів, яка має порішити, чи він має бути суджений за злочин, який йому закидує поліція.

Лі через 30 годин поліційних допитів уперто перечив, що він убив жінки. Поліція має проти нього тільки посередні докази. Самий Лі призкався тільки до одного шкідливого для себе факту, а то до сего, що він самий купив більшу скількість „лай"-у, якого сліди найдено в крови в пивниці його дому. Важким натяком проти нього буде те, що він мав кілька разів відгрожуватися пані Бравнел.

БОРОТЬБА МЕЖИ ЮНІЯМИ.

РОБІТНИКИ ОДНОЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ЮНІЇ СТРАЙКУЮТЬ ПРОТИ ДРУГОЇ.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — Юнія пластерерів викликала на страйк своїх робітників, щоби запротестувати проти ломання угоди межи нею а юнією мулярів, яку обі юнії заключили в справі розмежовання своїх сфер. Через сей страйк не може працювати яких 20,000 робітників. До того страйк може легко поширитися на другі міста.

БАТЬКО ПОКАРАНИЙ ЗА ПОБИВАННЄ ДИТИНИ.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — Перед міським судом ставав нині польський іміґрант Йосиф Шавінський, якого власна 14-літна дочка Яніна обжаловує за тяжке побиттє. Після зізнань дочки, вона попросила батька звернути їй 40 центів, які вона недавно йому позичила. Се так улютило Шавінського, що він кинувся побивати дитину бичем. Тільки сусіди відтягнули розлюченого батька від дитини.

На росправі показалося, що Шавінський не працює, а жие коштом праці своєї родини. Суддя признав його винуватим нападу та казав зявитися завтра по кару.

БЕРД ПОПРАЩАВСЯ З ДІТЬМИ В ВЕР СІР МЕР.

БЕР СІР МЕР, Франція, 11. липня. — Командант Берд завитав перед поворотом до Америки до тих господарів, в яких мешкав, коли виратувався з води, спустившися зі своїм аеропляном на море. Дуже счудувався, коли побачив в тій кімнаті, де спав, заховані найменші річи, які залишив, як сірники, папіроси, ґуму до жування і т. п. Все те заховали як дороцінну памятку. Бердови знесли найменші річи, які віднайшли з розбитого аеропляну. Зі всіми Берд розцілувався, а особливо з малими дітьми, яких мами поприносили, та відїхав сильно зворушений.

БЕЗРОБІТТЯ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ!

Після статистичних відомостей бізробіття в Польщі в місяці квітні виносило 205.770 кваліфікованих робітників, 21.494 умових робітників і 82.71 — некваліфікованих робітників. З цього загального числа на Західну Україну припадають слідуючі числа: львівське воєвідство 19.476 робітників; станиславівське воевід. 1.964; тернопільське 789; Волинь— 2.378; Полісся — 2.095. Це числа безробітних обнятих офіціяльною статистикою, в дійсности безробітних є вдвоє, а подекуди втроє більше, пр. у станиславівському воєвітстві начислює офіціяльна статистика тільки 10 рільних робітників.

Платня кваліфікованих робітників навіть за тими даними статистичними є дуже низька. Так прим. на 31. березня 1927 р. установлено після збірних умов в копальнях нафти і рафінеріях в Бориславі такі засадничі платні: вертачі 10.15 зл., фахова поміч — 6.78 зл., робітники — 4.88 зл., мододіж — 2.80 зл.

Платня салінарних робітників у львівськім і станиславівськім воєвідстві за 8-годинний день праці установлена: робітники 1-го ступня — 2.23 зл., 2-го ступня по трох роках праці) — 2.71 зл., 3-го ступня (по 6 роках праці) — 3.12 зл., 4-го ступня (по 9 роках праці) 3.60 зл. і т. д., так що робітник по 15-ти роках праці одержить за 8 годин праці денно 4.44 зл.

Ще гірші услівя є в инших галузях промисловости.

ГРАДОВА ТУЧА В ДОЛИНЩИНІ.

Недавно пройшла в долинському повіті страшна буря з градом що цілковито знищила усі засіви. Підчас бурі падав град величини яйця. Збитий у куски доходив до величини пястука. В громадах Тростянці, Бенеїві, Слободі — в Турі великій, в Солукові та в Якубові знищені всі засіви в 90 відсотках. Град вибив не лищ шиби у вікнах, але буря зривала дахи. Верства леду 10—15 цм. груба лежала по полях до слідуючого ранку. Збіжжа лежить збите та стратоване, начеб покошене. Після бурі вилила ще ріка Турянка, що забрала решти та змулила господарський дорібок.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В санаторії для нервово хорих коло Шикаґа померла дня 8. липня пані Емілія зі Січинських Струтинська, жена о. Миколи Струтинського, українського католицького пароха Нантиковку, Па.

Покійна ціле своє життя займалася живо публичними справами та була відома як одна з найбільше ідейних українських жінок. Де тільки вона перебувала, у Калуши, Львові, Шикаґо, — всюди гуртувала й організувала наших людий, головно жінок. Для українського жіноцтва в Америці вона яких десять літ тому стала видавати в Шикаґо журнал „Рання Зоря", який загинув серед байдужности громадянства. Вона поспішала з помочю кождій приватній людині, яка тільки до неї звернулася. Коли її діти вже покінчили школи, вона приняла до свого дому сироту одної української родини, щоби йому заступити матір.

Кромі мужа вона полишила дочку, паню Марію Гамбаль, та сина, Д-ра Миколу Струтинського, адвокатського конціпента в Галичині.

Земля Їй Пером.

ВІДНОСИНИ В КРАКІВСЬКІЙ ВЯЗНИЦІ ПРИ ОКРУЖНІМ КАРНІМ СУДІ.

Відносини в краківській тюрмі св. Михайла дуже прикрі для наших вязнів. Більша їх частина сидить у маленьких келіях на купі між ріжними переступниками, як злодіями, вбийниками і т. д. В келії, де є місця найбільше на два ліжка, мусить міститись чотирох і пятьох вязнів. Панує там страшна задуха. По стінах лазять масами блощиці, блохи, а по підлозі стоноги. Те саме буває дуже часто в їді, де крім вище згаданих присмаків стрічається півметрові шнури, шмати, каміння і т. д. Декотрі наші вязні сидять зовсім окремо на другім і третім коритарі за подвійними кратами, а навіть і потрійними. Дозорці, так звані відділові, поводяться з вязнями не поправно. Наганяють наших вязнів до шуровання підлоги по келіях, котру то функцію мають сповняти послугачі, або вязні засуджені. Сам начальник вязниці поступає з нашими людьми добре. Натомісць інспектор запроваджує нові порядки, яких по інших вязницях Польщі нема. Нічого нашим людям узглядити не хоче. Примушує в часі походу носити руки взад і т. д. Лікар вязниці пізнає недугу нашого вязня здалека, без ніяких оглядин, ставувши тільки на порозі амбуляторії. Хороба вязня залежить від опінії дозорця-відділового; як той скаже фельчерові, котрий є при лікарі, так лікар зробить. Одним словом: у краківській тюрмі відносини для наших вязнів невимовно важкі.

ЗВІЛЬНЕННЯ З ТЮРМИ.

Довідуємося, що відповідального редактора „Світла" Івана Хабу звільнили з тюрми.

НЕАБИЯК ЗАКІНЧУЮТЬ ШКІЛЬНИЙ РІК.

В глуху північ у неділю (19. червня ц. р.) мали мешканці Львова рідку приємність. Перестрашені зривалися вони зі сну, щоб оглядати похід кількох сот польських студентів політехніки. Цьому походові товаришив небувалий пекольний вереск, при чім час від часу лунав бренькіт товченого скла (шиб) та неслися відгуки тзв. „мордобіця". Заалярмована поліція пояснила деяким з перестрашених, що це... закінчення шкільного академічного року. Очевидно, що дальший торжественний „цьонг" незвичайного свята перервали нічні патрулі, розганяючи академиків під всі чотири...

РОЗБИТТЯ ФРОНТУ ЛІВИЦІ.

Консолідація правих груп на передодні виборів на західноукраїнських землях поставила рубом питання про утворення одноцілого робітничого селянського бльоку. Робітнича лівиця віднеслася до: Бунду, Сельробу, Поале Сіон, лівиці ППС, з зазивом утворити спільний виборчий бльок. В тій справі відбулася окрема конференція, одначе до порозуміння не прийшло. Робітнича лівиця подає комунікатом до прилюдного відома, що вину за розбиття бльоку поносять Сельробівці і Поалесіоністи, які ізза маловажних формальних причин відкинули плятформу робітничої лівиці. Таким чином в часі виборів виступлять проти себе два робітничо-селянські списки, а з другої сторони виступить сильно розаґітований противник УНДО і радикали, з української сторони, а праві польські групи з польської сторони.

ЯК ТО „ДАРУЮТЬ" ПАНАМ СВОЇ ДАТКИ РОБІТНИКИ В ЧЕРНІВЦЯХ.

Брати „дарунки від вдячного населення", а то й простісенько собі мати „дарунок нації" за роки румунської сваволі на буковинських і бесарабських землях стало синонімом гарно спійманого хабаря. Беруть міністри, директори, середні і маленькі шефи. І всі тоті „дарунки" здирають з трудящого населення. „Боротьба" з 5. червня ц. р. подає такий разячий факт: Найстарший доглядач залізничої майстерні в Чернівцях Кіріла забажав мати „дарунок" і наказав зібрати з робітників не багато, а 200,000 леїв (цебто біля 2,000 карб). І то протягом місяця. Отже кожен робітник змушений був заплатити по 1,000 леїв, в противному разі його вигналиб з посади. Так їм було сказано.

От чому з такою охотою „дарували" панови зі свого заробітку черновецькі робітники.

АРЕШТУВАННЯ И РЕВІЗІЇ НА ВОЛИНІ.

Влада безпеченства перевела на терені волинського воєвідства около 60 ревізій серед російських еміґрантів. Арештували богато осіб.

ПОНАД 1000 ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО ПІДЧАС ЗЕМЛЕТРЯСЕННЯ

ЗЕМЛЕТРУС ДАВСЯ ЧУТИ НЕ ТІЛЬКИ В ПАЛЕСТИНІ АЛЕ І В ЄГИПТІ.

КАЇРО, 12. липня. — Британський офіцир, який прибув сюда аеропляном з Палестини і був свідком землетрясення, оповідає, що землетрус потягнув за собою величезні шкоди. Згинуло понад 1000 людей. Перелітаючи над Палестиною, бачив він повалені доми, церкви і мошеї.

Заразом надійшли телеґрами до Каїра з просьбою о медичну допомогу, бо шпиталі переповнені раненими. Такого нещастя не памятає Палестина від сотки літ.

І в Єгипті чути було землетрясення. Та воно було незначне і шкоди не наробило. Найбільше побоюються тут за судьбу старинних египетських памятників, бо ті не видержалиб землетрусу і уляглиб цілковитому знищенню.

БРИТІЙЦІ ШУКАЮТЬ ЗГОДИ З АМЕРИКОЮ.

МОЖЛИВІСТЬ ДВОХ ОСІБНИХ ДОГОВОРІВ. — ЯПОНІЯ ПРОТИ БРИТІЙСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 12. липня. — Можна твердити, що англійські делеґати на морську конференцію відступлять від свого послідного предложення і згояться на меншу фльоту як ту, що малаб виносити 400.000 тон. В той спосіб прихоить до зближення з Америкою, яка вже готова уступити Англії. За те Японія обстоює далі своє становище і заявляється за 250.000 тонами. З огляду на державний буджет вона противна всякій дальшій розбудові фльоти понад отсей лимит. По всякій правдоподібности прийде до заключення договору між Англією а Америкою на підставі первісної американської пропозиції.

НОВІ СПРОБИ ПЕРЕЛЕТУ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

ЛОНДОН, 12. червня. — В найблищих двох тижнях виберуться анґлійські летуни капітан Гамілтон і полковник Мінчін аеропляном Фоккера в дорогу через океан. Вилетять з ірляндського побережа. Найнебезпечнійша подорож буде в перших трох годинах, коли тягар буде найбільший. В той час будуть супровожати їх другі аеропляни. Летуни хочуть доїхати до Ню Йорку, а звідси виберуться сейчас з поворотним летом в дорогу через океан аж до Відня.

БЕРД ПОПРАЩАВСЯ З ФРАНЦІЄЮ.

ПРИЇХАВ СЕРЕД МРАКИ І СЕРЕД МРАКИ ВІДЇХАВ.

ШЕРБУРҐ, Франція, 12. липня. — Сегодня вечером відїхав кораблем Левайятан командир Берд зі своїми товаришами воздушного лету. Над морем повисла велика мрака, така сама як була тої ночи, коли Берд приїхав до Франції. По причині мраки не могли вилетіти французькі летуни, які хотіли попращати Берда, кружляючи в воздусі над кораблем. Та мимо мраки зібралася велика маса людей, які горячо прощали Берда. А той знова виголосив пращальну мову, в якій підніс, що він бачить, що сентимент Франції для Америки є той самий, що був колись в 1776 році. З окликом: Хай живе Франція, розпращався Берд з численною публикою та офіціяльними представниками уряду і летунського клюбу.

ЧЕН КРИТИКУЄ СЕНАТОРА БИНҐГЕМА.

ЗАПОВІДАЄ УПАДОК НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО УРЯДУ В НАНКІНҐ.

ГАНКОВ, 12. липня. — Заграничний міністер радикального націоналістичного уряду в Ганков Юджін Чен подав в розмові з американським кореспондентом критику пропозиції сенатора Бинґгема, що взивав американський уряд вислати до Китаю декілька представників. Чен каже, що це тільки скомплікує справу, бо в той спосіб Америка буде спriяти хаосови. Америка хай вишле одного представника, а цей хай не сидить в Пекіні як теперішний представник, а хай обіде ріжні міста і приглянеться ріжним ґрупам і урядам, а тоді хай видасть свою опінію про те, яка ґрупа є виразом більшости.

Чен вірить, що уряд в Ганков незабаром розправиться з правительством в Нанкінґ і приверне лад в Китаю. Він боронив Бородіна і заявив, що уряд в Ганков його не усуває, а тільки погоджується з тим, щоби Бородін пішов на відпочинок, бо такий належиться йому цілком слушно по літах тяжкої праці.

ФРАНЦІЯ І БЕЛЬҐІЯ ХОЧУТЬ ЗАДЕРЖАТИ НАДРЕНІЮ.

ФОШ ГОТОВИТЬСЯ ДО НОВОЇ ВІЙНИ—ТАК КАЖУТЬ НІМЦІ

БЕРЛІН, 12. липня. Німці набирають переконання, що Франція і Бельґія не хочуть звернути Надренії Німцям і будуть продовжати окупацію, а своїх війск не вицофають. В Франції панує тепер дух Фоша, за яким стоїть премієр Поанкаре. А Фош тільки думає про те, як скріпити французько-німецьку границю, бо певний, що за 15 літ прийде до нової війни з Німеччиною. До того в французькій пресі друкуються артикули, які провокують Німеччину. Французький кореспондент з Берліна подає, що Німеччина будує на східнім фронті обсерваційні вежі для військових цілей. Німці подають, що це вежі для стеження за пожарами лісів та обурені інсинуаціями кореспондента, який являється нічим иншим, а звичайним французьким шпіоном.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОШТИ ПРОМИСЛУ В ЛЮДЯХ

В Злучених Державах час від часу уряджують так звані тижні безпеченьства. Як звичайно в таких кампаніях, так і сеї вживають на те, щоби на всі способи ввоїти населенню в голову пригадку про вагу боротьби з нещастями в промислах.

Нюйорський стейтовий комишенер промислу предложив стейтовому департаментови праці звіт з числа нещасних випадків, з якого виходить, що в році 1922. було в нюйорських фабриках 293,844 нещасних фабричних випадків; в 1923. році вже 346,845; в 1924. році їх число зросло до 371,708; в 1925. до 374,212, а послідного року вже до 441,401. Уряд признає, що в послідних роках уряд приглядається троха краще промисловим випадкам, тай зачисляє між випадки часті події, які давнійше не вважалибися випадками, та що се само вже викликалоби певний зріст числа нещасних випадків. Однак, мимо сього уряд каже, що число випадків таки зросло і зростає з року на рік, і буде зростати, як громадянство не зверне на се кращої уваги. Уряд признає наконець, що так воно є не тільки в стейті нюйорськім, але й по других стейтах.

Подані тут числа, а головно очевидний з них приріст нещасних случаїв по фабричних підприємствах, мають у собі виразну науку. Вони є з одної сторони пригадкою для громадянства, що воно мусить взятися до поборювання нещасних случаїв при помочи відповідного законодавства та поширення відповідних відомостий про нещастя. Громадянство мусить натискати на фабрикантів, щоби вони захороняли відповідно машини, досвіди з хемікаліями, тощо. Громадянство мусить натискати й на робітників, щоби вони краще дбали за безпеченьство своє й своїх товаришів.

Рівночасно з тим, однак, всему громадянству, а передовсім робітникам, треба зрозуміти й те, що й при найкращих умовах фабричної праці, себто колиб підприємство подбало за всі способи безпеченьства, а робітники були обережними, як тільки обережними можуть бути, все таки певне число випадків буде діятися. Нема такого мозку, що мігби передбачити й запобігти всім просто випадкам.

Колиж випадки будуть случатися, то тим самим будуть і всі ті тяжкі наслідки від таких нещасть. Каліцтво чи смерть робітника потягає за собою тяжкі наслідки для нього, для його жінки й діти і решти родини. Сі вже наслідки може робітник усунути, може свою родину забезпечити від нужди на случай свого каліцтва чи смерти. Способом, який довершує сього, здавалобися, неможливого завдання, є обезпечення себе на случай нещастя в певній, виплатній запомоговій організації.

ЧИ ІНШОЇ ЖУРИ ВИ ВЖЕ НЕ МАЄТЕ?

(Оригінальна стаття для „Свободи" в справі „делеґації").

IV.

Українці зі західних земель України вважають, що першою передумовою визволення українських земель зпід Польщі є що-раз більше внутрішнє і міжнародне ослаблення польського імперіялізму. — Одним словом чим Польща буде слабша і і внутрі і на вні — тим більші будуть вигляди на наше визволення.

Є ясною річею, що наших сім міліонів Українців живучих в границях Польші, а дальше — тих 500 до 600 тисячів наших іміґрантів в Злучених Державах та над 300 тисяч у Канаді можуть при добрій волі не лиш причинитися до надзвичайно сильного ослаблення Польщі у внутрі, але також і на вні, то є на полі міжнародної політики.

Внутрішнє ослаблення Польщі зависиме передовсім **від скріплення її національних меншостей,** отже передовсім найбільшої із них — то є **української.** Чим сильнійшими будемо ми, Українці — тим слабшою вже тим самим буде Польща. Наша сила знову залежить від як найширше сягаючої нашої **організації,** від як найглибше ідучої нашої національної **свідомости** і від можливо найкріпшої нашої **солідарности.**

По перших роках приголомшення і опущення рук, які ми бачили по нашій програній з Польщею — бачимо тепер у Сх. Галичині на всіх полях значний підйом духа і знамена чинної національної енерґії. Вправді на стоячих з боку робить дуже прикре враження та партійна розбещеність, яка в краю панує, але з другого боку не дасться заперечити, що партійні боротьби викликують вже хочби з конкуренційних зглядів більшу активність. — Є очивидним, що нашому народови під польським пановванєм відходять поволі зашпари з рук і він — видячи явну загрозу з боку Польщі, береться нарешті до оборони. — Ту роботу бачимо і на полі просвітнім, і кооперативнім і навіть на полі політичнім.

Поляки стараються очивидно робити нам всякі можливі перепони, але ті перепони лише ще більше обурюють народ і ще більше заохочують до праці і боротьби наших краєвих діячів. Значить: „не вмирає душа наша, не вмирає воля" (то є: — воля здобути волю, свободу), а „неситий (Лях) не скує душі живої".

Лише, що вся та робота наших братів в краю іде ще досить пиняво і ми не бачимо ще того нестримного запалу і напору, який повинен показати так великий, в одній масі живучий народ. Сім міліонів — сеж майже тільки що дві і пів самостійних держав в роді Данії а три і пів в роді рівнож самостійної Норвеґії.

Єще великі маси нашого народа не очунялися з рабства, поодинокі краї — не почули себе єще солідарними з другими, єще велика частина інтеліґенції застрашена або здеморалізована неволею та через то байдужна і бездільна.

Єще не вся студіююча молодь перенята обовязком чинної боротьби з ворогами.

А що найважнійше: так народ як і його інтеліґенція є бідні, та притиснені податками на польські імперіялістичні цілі, так, що дуже мало можуть жертвувати навіть на звичайні і щоденні орґанізаційні видатки, не то на надзвичайну визвольну боеву акцію, до ведення котрої треба таки значних засобів.

І тому очи наших чинних борців так в краю, як і в заграничних орґанізаціях звертаються тужно до американських земляків так, як би просили їх тихою, ревною мольбою:

„Браття! Помагайте нам! Ворог сильний і узброєний при чужій помочи від стіп до голови: а преціж ми не кидаємо зброї в жито, а преціж ми, користаючи з чужого і нашого власного досвіду, винаходимо нові способи боротьби з ним, нові способи шкодження йому, ослаблювання його, а рівночасно і компромітовання його перед культурним світом. Але засоби наші дуже слабі і не вистарчаючі, так що цілком не відповідають тім великим завданням, що стоять перед нами і на виконанне ждуть.

„Най Америка не дурить себе, що ось то від востока прийде „спасеніе" для Рідної Землі, бо ще ніхто добре на тім не вийшов, що ждав добра лише від чужої помочи. Ми можемо в краю зорґанізувати просто непереможну силу, ми можем його обснувати такою густою сітею тайних орґанізацій, що само істнуванне якого-б то не було хруня чи хлібоїда стало би абсолютно неможливим, а кождий провокатор борше би наложив головою, заки би ще зміг сповнити хоч би один якийсь акт провокації.

„Бачите хочби з послідної брошури Лозинського, що для нас в Польщі нема ніяких виглядів, крім хиба цілковитої заглади, що отже наша нація мусить всіх сил доложити, мусить здобутися на **як найбільшу масову посвяту,** коли хоче хочби **лиш задержати** те, що має. А те, що вона має, є преціж цілком невистарчаюче для культурної, модерної нації, котра хоче — бо-ж має природне право до того — жити повним життєм, яке може обявитись лише в **цілком самостійній і независимій державі!** І до тої то власне цілі ми мусимо стреміти, в тім напрямі організувати наші сили, в тім дусі освідомлювати нашу молодь і з неї виковувати нові кадри борців, готових на всьо за свободу і злуку Рідного Народа!

„Всьо то вимагає **значних матеріяльних засобів,** а ми їх від нашого зубожілого народа в краю роздобути не можем. Се може нам дати лише наша заокеанська іміґрація і то без великих зусиль, лиш через розумну і доцільну орґанізацію допомоги для Рідного Краю".

Отсе і є мовчазна, але горяча мольба до братів за океаном з боку наших краєвих і заграничних европейських самостійницьких орґанізацій. І я гадаю, що браття Американці, що вже не одному доброму ділу в краю допомогли — допоможуть і тій виразній **визвольній акції** людий, що всьо посвятили для **„Великої Справи",** для визволення Рідного Краю і Народа.

Що до **тактики,** якої мають держатись державний **Центр,** стоячий під проводом президента Петрушевича, і цілком тайно, на конспіративних основах оперта ЗУНДО (Західно-українська національно-революційна Орґанізація), — то тим ми вже собі голови не ломім. Вона відповідає ситуації політичній даної хвилі і як бачимо, доси робили вони все то, що дана хвиля вимагала. „Центр" пильнує головно справ заграничних а старається усильно і о те, щоби в краю не брали верх настрої угодові, але щоби люди, котрих тягне якась діявольська сила у ляцькі обійми — завчасу зістали здемасковані. Ту службу виконує не лиш заграничний орґан „Центра" — **„Український Прапор"** в Берліні, але і виходяча в краю **„Рада",** редаґована нашим визначним письменником і завзятущим самостійником Вячеславом Будзиновським. Хто читає його історичні повісти — той уже з них самих знає, яким горячим патріотичним духом перенята є грудь того довголітного невсипущого борця.

Але і **ЗУНРО** сповняє гарно свою революційну роботу, видаючи і поширюючи тайними дорогами в краю **„Українського Революціонера"!** Недавно появилась знову дуже важна брошура: **підручник до саботовання польських залізниць,** очивидно тоді, коли сего буде потреба. Не знаємо, але можемо припускати, що і той вповні революційний твір вийшов старанням ЗУНРО.

Сама поява видавництв ЗУНРО має для краю незвичайно важне моральне значіння: вони підбадьорують навіть тих, що самі до боевої справи не надаються, бо вони бачуть, що преці є еще якісь **тайні сили,** що держать обнажений меч над головою підлого ворога і кажуть йому дрожати перед безпощадною местю.

А щож допера говорити про молодих наших борців, що готові і життє своє кождої хвилі посвятити в борбі за народне визволенне?! На них ділають такі видавництва просто електризуючо, і хочби котрий з них може хвилево й упадав на дусі — то коли перечитає таку, правдиво революційним духом перенятy брошуру чи часопись — то новий, завзятий дух вступає в його груди і він стає знову готовим до всякої посвяти і до всякого революційного діла!

А що найважнійше то те, що такі видання рекрутують чимраз нові сили для революційої боротьби, і що там нераз — де найменше мож би сподіватись родяться нараз мов зпід землі нові революційні герої.

Поможіть же, Браття Американці, добрій справі!

І світова війна і переворот з 1918 року застали нас майже неприготованими. Ми не можем знати, що буде може за два місяці не то за два роки; матеріялів експльодуючих збирається в послідних часах в Европі велика сила і кождої хвилі може послідувати вибух. Не хочу вдаватися в подробиці, бо хто читає „Свободу", той знає добре про ту масу фактів, що лучилися послідними часами і носять визночно запальний, просто вибуховий характер.

Нема що отже надумуватись, але треба чимскорше спішити на допомогу тим, що роблять таке важне приготовне діло. Зважмо і добре се собі намотаймо на вуса, що **явні краєві** політичні орґанізації, себто **партії** взагалі не можуть робити революційної роботи і тому й хитаються поміж — звичайно замаскованою — угодовістю, а крикливими, голословними протестами. А тимчасом тут треба живого, революційного діла, треба приготовити суспільність на випадок війни — до рішучого революційного виступу.

Без нападу на Польщу з вні не є можливим устроюванне „революційної самолівки", явного повстання. Але і без війни можна революційним ділом розвалювати внутрішну державну польську будівлю і вносити в неї дезорганізацію. А що найважнійше така на заговірній основі спочиваюча революційна боротьба підчас пануючого на око миру — **компромітує і ослаблює Польщу також і на вні та підкопує її кредит.**

Колиж би прийшло до війни між Польщею а якою иншою державою, то зорґанізовані тайно революційні кадри можуть через саботажі, висаджуванне у воздух складів муніції і т. ин. принести просто необчислимі користи нашій визвольній справі.

Річ очивидна, що тайні кадри ЗУНРО в краю станутъ в даній історичній хвилі і під проводом вишколених військових старшин підставою нашої нової національної армії. — Не легковажмо собі отже справи, не тратьмо часу, не дивімся байдужно на геройські просто змагання наших революційних орґанізацій, котрі прямо з голими руками і з мінімальними засобами роблять таке велике діло.

Тут мушу еще піднести справу нашого **закордонного „Центра".**

Осьмилітний наш досвід мусів кождого неупередженого переконати, що ніяка леґально в краю істнуюча партія ані орґанізація **закордонного заступства** наших визвольних змагань перед культурним світом вести не може. Для прикладу наведу тут лише справу такого невинного товариства як **товариство святого Павла** у Львові. Воно внесло— дуже впрочім лагідну скаргу до Ліґи Націй — і польська влада негайно і безпардонно розвязала його.

А тут потреба таки без рукавичок братися до польського терору і тому всякі краєві наші леґальні орґанізації є на міжнародні́м полі прямо безборонні.

Тут може ділати лише орґанізація, котрої лаби польської поліції і прокуратури досягнути не можуть, а такою є покликаний до життя президентом Петрушевичем закордонний „Центр".

У всякому разі Др. Петрушевич яко президент нашої **Національної Ради,** західно-українського парляменту є одиноко леґітимований до закордонного репрезентовання нашої Західної України.

Адже до Нац. Ради навіть Закарпатська Народна Рада в Гушті вислала була в січни 1919 р. своїх делеґатів! Др. Петрушевич був отже в повнім праві, коли минувшого року вислав був до Союза Народів в Женеві обширне меморандум, представляюче надужиття Чехів у тій нещасній — хоч гарній і дуже богатій нашій країні, дарма, що не наш нарід з її богацтва користає.

Те пропамятне письмо викликало у чеських урядових сферах велику констернацію а на Закарпатській Україні велике одушевлення, так як народ відчув, що преці хтось є, що заступає його справи перед ширшим культурним світом.

Іван Наконечний.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ У КИЇВІ МАТЕРІЯ НА КОСТЮМ.

В крамницях „Соборкопу" у Києві появився в продажу англійський шевіот і продається по 42 карб. метер! Отже шматок на костюм, яких 3 метри, коштує 126 карб., до цього треба всяких додатків та за пошиття, що коштує мабуть не менше ціни шевіоту. Таким чином на справлення костюму треба яких 250 карб., або 125 долярів, коли в кожній европейській країні мужеський костюм не з шевіоту, а з кращої вовняної матерії можна мати за 50 долярів.

Така дорожня в Радянському Союзі, це результат не тільки і не стільки монополії зовнішнього торгу, скільки бюрократичної організації господарських установ. Апарат органів державної і „кооперативної" торговлі зїдає таку суму грошей, що на деякі експортовані товари робиться накидка ціни в кількасот процентів більше набувної вартости!

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(50)

Олена поклялася, що буде мовчати, бо не хоче, щоби з її вини її спаситель мав клопоти.

— Чи ти їла що? — Богдан спитав.

— Ніхто не приніс мені, я сама не знаю, куди за тим обернутися. І я боялася вийти відси.

— Зараз роздобуду щось, — Богдан сказав, схопившися. — Я цілком забув, що тебе лишив так без ніякої опіки.

Ґалера купця Гусеїна причалила до Очакова. Сам Ґусеїн відплив лодкою до міста, де відвідав деяких купців, котрим сказав, що таке має на продаж. Коли купці сказали йому, що се й те купили би, Бурлай притащив жаданий товар до міста. Продав скоро, бо богато не правив. Сей торг випорожнив ґалеру до половини. З Очакова ґалера відплила на Перекоп. В дорозі вона переміни́лася. Челядь витащила з під чердака дошки, вже оброблені для тої цілі, для якої Бурлай постійно возив їх на ґалері. Ціле опоясанне ґалери челядь відоймила і вкинула в море. На його місце прийшло нове опоясанне з принесених дощок. Тепер Турок Гусеїн став Вірменином Асланґулім.

Коли причалили до кримського берега під Перекопом, вислали до Тугая гінця з вістию, що на ґалері Асланґулього є Турок Мамбет бен Раджаб, котрий хоче бачитися з беєм. Тугай сів на коня і почвалав над море, де дожидали його Бурлай і Богдан. Богдан коротко розказав беєви, як впольовано кафинську ґалеру. Бурлай показав рахунок добичі. Виказав, кілько взяв з продажі і що є ще до поділу.

— Ми собі правимо, — додав — передовсім всю збрую і муніцію, котру потроха перевеземо на Запороже. Ти сего не потребуєш, бо можеш явно купити. В цілім тім рахунку нема одної невільниці.

— А то чому? — Тугай спитав. Вона, не лиш погана, але й до роботи не пригожа?

— Ту дівчину я придав до пайки Богдана. Бо й йому щось належиться. Насамперед він робив роботу люлькочиста...

— Чомуж за те даєш йому дівчину? Не волів би він гроші?

— Ся дівчина йому належиться. Ся і решта дівчат. Дівчата і ще дещо, не належить до вантажу кафинської ґалери. Се придача з ласки Хмельницького. Він справив до мене купця з дівчатами і з деяким иншим товаром. Товар ми забрали, сам купець тепер каторжник на ґалері ушкалів. З дівчат Богдан покі що, вибрав собі одну.

— То й ти вже зачинаєш торгувати живою людиною, себто живим людським мясом? — Тугай спитав, скоса позираючи на Богдана.

— То Львівка, донька мого приятеля, котру вкрали Турки і я з нею зійшовся на ґалері Бурлая, — Богдан відповів, позираючи на свої чоботи.

— Щож ти з нею зробиш?

— Відішлю до Львова й батькови.

— Коли ти вже покидаєш промисел ушкала, — Тугай звернувся до Бурлая, то я возьму ґалеру. Як бранки гідні, то й їх возьму, бо я такий товар продам ліпше, ніж ти. Решта моєї пайки доповниться ріжним крамом. Покажи дівчата.

Ще тоді, коли цінували добичу, Бурлай вивів був бранки з тої одної комори, в котрій зразу вони всі були приміщені, бо там було так тісно, що не мож було їм придивитися. Дівчата ледви на ногах держалися, бо вони, через ту тісноту цілу добу перестояли. По обзоринах Бурлай приказав розмістити їх в трех коморах, щоби мож бодай сидіти і так перекуняти решту дороги. Кілька з них попало в комору, в котрій була Олена. Коли ішов на обзорини Тугай, Бурлай дав приказ, щоби всі дівчата знов вивезти і поставити в один ряд. Тугай пройшовся перед рядом раз, другий і третий кождій пильно призираючися.

— Гідний товар, — сказав. — Возьму всі... Отсю лишу собі, решту продам, — додав, показуючи на Олену. — То і краса і раса добра.

Богдан, що стояв за Бурлаєм, сіпнув приятеля за рукав. Бурлай зрозумів його.

— Вибачай, бею, — Бурлай сказав, — але то саме та, котру вже взяв Богдан. Вона поза рахунком.

— Ти, бачу, не лиш знаток вина, — Тугай звернувся до Богдана, — але й знаток дівчат. Знав, що вибирати!

— Я не вибирав, я тільки відобрав! — Богдан воркнув. — Я вже раньше сказав тобі, що між бранками є донька мого приятеля. Я її взяв, щоби передати батькови.

— Чи ти не сказав, що вона Львівка?

— Львівка. Донька львівського ремісника.

— То далеко, дуже далеко,— Тугай говорив тоном, виявляючим недовірчивість. — Не скоро буде нагода, бо чейже саму не пустиш. Ти до Львова не поїдеш просто відси. Мабуть насамперед возьмеш її з собою до себе, до Суботова?

— Инакше не можна. Сам кажеш, що в таку дорогу саму не можна пустити. Не доїхала би. Може й ще раз опинилась би в ясирі.

— А через Суботів доїде до Львова? — бей далі знущався над Хмельницьким. — Жінки вже не маєш, отже будеш мусіти сам опікуватися нею, такою красою. Як такою красою зачне опікуватися вдовець, ще такий жвавий як ти, то готов забути, що вона Львівка, що у Львові має батька, та що ти взяв її тільки на те, щоби доньку відіслати батькови. У вдівця така краса не змарнується, не буде пятим колесом при возі. Коби тільки ти, Богдане, опікуючися нею, не забув також за все те, про що балакав зі мною!

— Чи ти забуваєш за такі діла, про які ми балакали, хоч таких дівок у тебе не одна, не дві і не десять?! — Богдан відрізав.

— Не сердься, друже. Я тим тільки хотів сказати, що та дівка варта гріха. Не гадай, що я завидую, або жалую тобі. Хочеш, то додам тобі ще одну, ще дві, три. Вибирай. Хочеш, то бери всі. Вони й так всі повинні бути твої, бо то ти їх пана заманив до Бурлая. Як я возьму котру з них, то тільки замість рівноважної частини вантажу кафинської ґалери.

— Між бранками є пару наших дівчат, — замітив Бурлай. — котрі з них схочуть, возьмемо на Запороже, щоби відтам могли пробратися в свої сторони.

Оглянувши дівчата, Тугай пішов оглядати решту добичі. Зі своєї пайки був дуже вдоволений. Приказав лише частину відставити до свого двора в Перекопі. Решту лишив на ґалері, бо гадав доповнити ґалеру усякими своїми річами, які мав на продаж і вислати ґалеру до Стамбула, де все те мож було користнійше продати.

— Що гадаєш зробити зі своєю пайкою? — спитав Бурлая. — Ти для себе задержав усю збрую, в тім девять гармат. Три з твоєї ґалери, шість з ґалери турецької. Таке не легко буде перевести нараз на Запороже. На добавок ти хочеш зараз туди відїхати.

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОЛИ БРЕХНЯ Є ОПРАВДАНА.

Промовляючи на тему: „Коли брехня є оправдана" на зїзді учителів у Натінгемі, Англія, епископ Савтвелу сказав між иншим:

„Я все є готовий оправдати особу, котра бреше в намірі спасення невинної особи, колиб я думав, що є цілком певним, що не брехати значилоби наразити другу особу на страту життя. Маючи до вибору два лиха, я-б вибрав меньше, так як оправдавби виголоднілого чоловіка, що вкрав поживу, аби не згинути з голоду".

Епископ каже також, що він не вірить, аби дітям оповідати про св. Николая (Сента Кловз) в такий спосіб, аби їх переконувати, що це ніби правда, ані не вірить він, щоб говорити дітям неправду, коли ходить о відповідь на якесь неприємне питання.

Він не оправдує приміром такого рода брехні, як: бузько приніс нам Ганусю, або: лікар приніс для мами Петруся.

М. Д. В.

ДЕЩО ПРО НАШУ ІНТЕЛІГЕНЦІЮ.

Нині часто чуваємо балачки про нашу інтелігенцію. І в газетах, бачу, деколи попадають статті про неї. За кождим разом, як ми читаємо про інтелігенцію то нам здається, що інтелігенція се вчені люди. Нібито люди, що високих шкіл не мають, не належать до інтелігенції. Та мені здається, що се слово не так треба розуміти, бо до інтелігенції, хоча шкіл високих не покінчив.

Я приміром бачу довкола себе, межи людьми, які високих шкіл не покінчили й працюють у фабриках так, як і я, богато інтелігентних людий. Я бачив уже навіть таке, що люди, які високі школи покінчили, але в Америці на фабриці робити стали, але зовсім не заховувалися як інтелігенти, але як неінтелігентні люди. Представте собі чоловіка, що має кілька кляс гімназії, вміє добре читати, писати, не одною, а кількома мовами, знає богато про світ, про давнину, про людий, але поза фабрикою й поза своєю їдою нічим не цікавиться. Чи назвете такого чоловіка інтелігентом тому, що він ходив у високі школи? Що з того, що він ходив до високих шкіл, коли він заховується так само, як той, що до шкіл не ходив? З тої школи ні йому ні його народови користи нема ніякої. Я його до інтелігенції не зачисляю.

А тепер возьмім других людий. До шкіл високих вони не ходили, але попри фабрику та їду цікавляться вони широким світом, думають про нього, думають про свій нарід, працюють серед свого народа, пробують розвязувати ріжні трудні питання, звязані з життєм нашого народа. По сих людях видно, що вони мають розум і його вживають. Вони думають, борються, як се роблять правдиві інтелігентні люди. Чомуж би мені не назвати їх інтелігентними?

Читаю приміром у Свободі допись з Рочестеру, Н. Й., що комітет братств і товариств з тому місті прислав на будову Сиротинця понад 270 долярів. Я знаю тих людий, що працюють у тому комітеті, і я знаю, що там людий, що покінчили високі школи, нема. Певно самі фабричні робітники, але вони цікавляться народними справами, думають над тим, як нам завести в Америці краще життя, і вони для сього працюють, як знають найкраще. Чи се не інтелігентні люди?

Читаю знова за якій тиждень, що В., секретар Запорозької Січи в Рочестері, вислав до Обєднання 55 долярів для висилки на будову Дому Інвалідів у Львові. Чи се не радісна вістка для кождого свідомого Українця? Чи не бачить кождий, що се робить робітник, але свідомий, інтелігентний? Він працює тяжко в фабриці, щоби удержати себе й милу родину, але поза тою тяжкою працею він бачить цілий світ, а передовсім свій нарід, з яким він звязаний своїм походженєм. Він хоче лишити в світі якусь памятку, якийсь гідний слід. Чи не так роблять інтелігентні люди?

Читаю знова про діяльність урядників відділу 200. та 160. на користь Дому Інвалідів і для Просвіти в старім краю. Робили представлення, зібрали понад сотку долярів, післали в старий край, щоби помогти рідному народови боротися за свою свободу, за свої права. Робили друге представленнє, і знова зібрали близько сотки й знова післали в старий край. Я знаю предсідателя й секретаря з 200 відділу, і я думаю, що їх праця за їх рідний нарід дає мені повне право зачислити їх до інтелігенції.

Сі люди є інтелігентними ще й тому, бо їх примір показує другим людям, як треба нам жити, працювати, боротися, розвиватись. Нашому робітникови нема що дивуватися, що він не проявляє своєї інтелігенції. Він вертає часто з праці так умучений, що здається цілий світ не може його обходити. Але я дивлюся, а він прочитав новинку про аматорське представленнє, і вже він такого умученя не чує, але каже собі: „Коли той міг грати представленнє, то чому не мігби сього зробити я?" І дивися, він уже преться до аматорського кружка. Може бути, що він не буде таким добрим аматором, але навіть у такім випадку він таки зацікавиться життєм поза своєю фабрикою та зробить перший крок, щоби стати дійсно думаючим, інтелігентним чоловіком.

З приміру сих інтелігентних людий, і тих, що школи покінчили, і тих, що вчилися з життя, є богато користи для народа. Чимраз більше людий зачинає думати й працювати за поліпшенне життя. Богато людий, бачучи примір інтелігентного чоловіка, собі зачинає думати, і з часом стає інтелігентним чоловіком, бо пізнає, що й в нього кромі рук і сили тіла є ще ум та сила ума. А як він уже почне уживати ума, то він уже став інтелігентним чоловіком. Число нашої інтелігенції все зростає, і тому наш нарід поступає.

Правда, я бачу, що деякі інтелігентні люди з часом перестають бути інтелігентами. Як фабричного робітника, що не думає за своє життє, не можна назвати інтелігентним чоловіком, так само я не назву інтелігентним чоловіком чоловіка з високими школами, який не знає нічого кромі своєї школи, чи церкви, чи бюра, який в своїм офісі лишень покиває бездумно головою, як йому начальники скажуть кивати, який тягне за Москалями, Ляхами, чи якою там марою, бо так йому наказали „з гори". Такі люди з часом зовсім забувають на те, що вони мають розум, і тоді вони виходять з інтелігенції. Великі видатки, які поніс батько й нарід на їх виобразованнє, пропадають безслідно.

Тому я кажу, що інтелігентом у мене вважається не той, що високі школи покінчив, але той, що без огляду на те, які він має школи, вживає свого мозку на те, аби поліпшувати долю собі й цілому народови, який шукає все доріг до кращого життя для людий. Я годжуся бути з такими людьми в одним гурті.

К. Н.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СЕН ЛУИС, МО.

Враження з віча.

Не беруся описувати перебігу того віча, що в нас відбулося дня 3. липня, бо це зроблять певно секретарі віча, але не можу видержати, щоби не поділитися вражіннями, які мене ще й досі не покидають.

Ні в нас ні в наших околицях такого віча, яке можна ще й народним святом назвати, нікому до сього часу не було. Ніхто з наших громадян і не уявляв собі, що можна довгими годинами говорити про множество цікавих народних справ, бо досі ми мали нагоду слухати хиба тільки про церковні справи, діявола і колекту.

Я тішуся дуже, що віче так гарно удалося мимо того, що тутешний парох о. Мереньків скликав на той час парохіяльний мітінг та що велася сильна агітація, що це буде „большевицьке" віче. Мимо цего саля Українського Народного Дому була битком набита народом, а понаїздили громадяни і з далеких околиць, бо з Десльодж, Мо. і з Медизон, Іл., та з других.

Не буду писати про те, як говорив М. Петрівський чи прибувший гість др. Мишуга чи другі бесідники. Я тільки скажу, що ревними слезами заливався нарід у лавках; слези обтирала раз-у-раз президія за столом, словом всі присутні не могли здержати себе від сильного зворушення, коли слухали про геройські зусилля, як ми будували свою власну державу та добували волю для українського народа.

Вже дні минули як пройшло віче, а з ким тільки зійдетеся, стільки мови, що про віче. І слушно деякі кажуть, що не тижнями і місяцями, а літами будуть про него говорити. От бачимо, що значить народне віче, що значить піднесення народного духа.

Нікого на тім вічу не лаяли, ні попів ні епископів, а говорили і радили тільки над тим, як нам краще повести роботу, щоби нарід злучити і запалити до обєднаної боротьби проти наших національних ворогів.

На вічу була повна свобода слова, кождий говорив свобідно і інтерпелював. І кождий мав то враження, що він на родиннім нараді, на якій діти одного батька й одної неньки радять спільно над своїм власним добром. Через те і незабуте враженнє полишило це віче у всіх, без ріжниці на релігійні чи політичні переконання.

Вічевик.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць червень 1927 року.

Від.	Члени	Каса від.	Разом	Від.	Члени	Каса від.	Разом
17	15.00	10.00	25.00	245	4.00	—	4.00
28	20.00	—	20.00	257	8.40	—	8.40
50	11.00	—	11.00	268	17.50	25.00	42.50
59	4.50	—	4.50	274	46.00	—	46.00
61	18.00	5.00	23.00	290	2.00	15.00	17.00
65	2.00	—	2.00	330	5.00	—	5.00
97	14.00	10.00	24.00	338	7.00	—	7.00
105	15.00	—	15.00	347	15.00	10.00	25.00
110	9.50	10.00	19.50	358	8.00	—	8.00
112	15.25	10.00	25.25	369	10.50	—	10.50
127	2.00	—	2.00	388	—	30.00	30.00
197	3.00	—	3.00				
204	4.00	—	4.00				
223	15.00	—	15.00		271.65	125.00	396.65

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

на Сиротинець-Захист Укр. Нар. Союза поза члени і відділи У. Н. Союза за місяць червень 1927 року.

Филаделфія, Па.

Ферис Йосиф $20.00
Матолич Василь 5.00

Разом $25.00

Ню Йорк, Н. Й.

Парніцький П. $5.00

Тамс, Вест Верджінія.

Магда Іван, член У. Н. Помочи $20.00

Форд Сіті, Па.

Тов. Вільна Україна, відділ 105 Укр. Нар. Помочи ..$10.00

Елізабет, Н. Дж.

Добродій Костишин Михайло прислав жертву на Сиротинець-Захист У. Н. Союза, котру зібрав на хрестинах у домі гр. Стефана Фуртаса. Зложили слідуючі:

Фуртас Симко $1.00
Фуртас Стефан 2.00
Костишин Михайло 1.00
Горін Тимко 1.00
Родніцький Андрій 1.00
Бусько Іван 1.00
Александрович Онисим .. 1.00
Павлович Григорій 1.00
Фуртас Микита 1.00

Разом $10.00

Загальна сума жертв поза відділи У. Н. Союза $70.00.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ

на Сиротинець-Захист Укр. Нар. Союза по конець червня 1927.

Члени У. Н. Союза зложили в червни 1927 року $271.65
Відділи У. Н. С. зі своїх кас жертвували в червни 1927 125.00
Жертви поза відділи Укр. Нар. Союза 70.00

В місяцю червни 1927 р. вплинуло жертв разом ....$ 466.65
Поконець мая 1927 р. проголошено жертв на суму .. 16,342.83
З каси У. Н. Союза з фонду запомогового, після ухвали річного засідання Гол. Уряду перенесено до фонду будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза повну суму 10,000.00

По конець червня 1927 р. загальна сума жертв є $26,809.48

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць червень 1927 року.

ВІДДІЛ 17.

Тов. Запорожська Січ в Янгставн, О.

Жертва з каси відділу...$10.00
Жертви від членів 15.00

Разом $25.00

Буньовський Олекса $1.00
Горак Іван 1.00
Камінський Николай 1.00
Кораницький Іван 1.00
Ковальчик Николай 1.00
Когут Михайло 1.00
Маркевич Юрко 1.00
Нановський Стефан 1.00
Паньчишин Семко 1.00
Роган Стефан 1.00
Сітник Василь 1.00
Терлецький Михайло 1.00
Терлецький Іван 1.00
Віблий Андрій 1.00
Вархоляк Анна 1.00

ВІДДІЛ 28.

Бр. св. Димитрія в Маганой Плейн, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від части членів 20.00

Разом $20.00

Чуба Ілько $1.00
Дубецький Василь 1.00
Юнок Юлія 1.00
Кицак Анастазія 1.00
Кицак Іван 1.00
Куцік Стефан 1.00
Куцик Марія 1.00
Лобас Танька 1.00
Музика Іван 1.00
Пасечник Олекса 1.00
Перляк Василь 1.00
Робак Стефан 1.00
Шарий Микола 1.00
Шарий Анна 1.00
Шевчук Василь 1.00
Шпаковський Іван 1.00
Зазуля Василь 1.00
Михайло Дубаш 1.00
Іван Захабник 1.00
Лобас Дмитро 1.00

ВІДДІЛ 50.

Бр. св. Благовіщення в Десложд, Мо.

Жертви з каси відділу і від части чл. проголошено.
Діслано від членів 11.00

Разом $11.00

Ґолдак Павло $1.00
Тиндик Іван 1.00
Була Іван 1.00
Броніцький Пилип 1.00
Ґреськів Йосиф 1.00
Ґардигайло Мих. 1.00
Матолич Іван 1.00
Семко Іван 1.00
Ґолдак Ева 1.00
Сорока Василь 1.00
Лазарович Михайло 1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Українська Січ в Бріджпорт, Конн.

Жертви з каси відділу і від части чл. проголошено.
Діслано від членів $4.50

Разом $4.50

Венґринович Волод. $1.00
Волк Йосиф 1.00
Підлуський Василь 1.00
Рубанець Кирило 1.00
Лободинський Стефан ... 50

Замітка: — В поіменнім звіті жертводавців на Сиротинець-Захист У. Н. Союза за місяць март 1927 р., було проголошено імя Велишок Василь, правильно має бути Велиток Василь, який жертвував 50 ц. на Сиротинець У. Н. С.

ВІДДІЛ 61.

Бр. Пресвятої Богородиці в Лейтроб, Па.

Жертва з каси відділу...$ 5.00
Жертви від части членів 18.00

Разом $23.00

Батюк Михайло $1.00
Бобер Михайло 1.00
Хохла Стефан 50
Годчак Василь 1.00
Королевят Стефан 2.00
Марутяк Петро 2.00
Медвідь Даниїл 1.00
Медвідь Михайло 1.00
Миканік Николай 50
Монюк Григорій 1.00
Скубяк Антін 1.00
Спрох Андрій, мол. 1.00
Шафран Дмитро 1.00
Спрох Стела 50
Уріщак Михайло 1.00
Максимчак Онуфрій 50
Рилик Антін 50
Гаванчак Олекса 50
Ярчак Йосиф 50
Томашевський Іван 50

ВІДДІЛ 65.

Бр. св. Володимира в Елизабет, Н. Дж.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від части членів проголошено.
Діслано від членів 2.00

Разом $2.00

Олекса Нагірний $2.00

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Ядвига Онищук, жінка вчителя з Карлова, коло Снятина, померла дня 15-го червня 1927 у снятинському шпиталі. — Покійна кинулася 13. червня ц. р. в ріку Прут з наміром втопитися, та люди ще в час вирятували її і відвезли до шпиталю, де вона серед мук із-за сильного потовчення померла. — До цього страшного вчинку пхнула її нужда і людська злоба. Її муж Антін Онищук, колишній учитель у Карлові і сторонник трильовщини, зарозуміла одиниця, та сама „кваліфікована підлість", що була причиною самогубства покійного Данила Щербаківського в Київі, покинув її з трома малими донечками ще в 1919 р., як У. Г. А. відступала за Збруч і від того часу не давав ніякої вістки про себе. Покійна думала, що її муж не живе і добувала з себе останніх сил, працювала в місцевій кооперативі і шиттям заробляла на вдержання себе й дітей. — Та злобні люди, хруні, кандидати на війтів у Карлові вигнали її з кооперативи. Серед того смутку й журби стали приходити вісти, що її муж живе вигідно в Київі з иншою і що він свідомо не дбає ні про неї, ні про своїх дітей. Це лише збільшило її біль і розстроїло нерви до решти. — А коли появилася вістка, що через її мужа вспився в Київі Щербаківський, то це задало їй такого болю й сорому, що вона не могла вже його перенести і рішилася покінчити з своїм життям. — Полишила 3 донечки: одна вчиться в жіночій гімназії в Коломиї, а дві є до року на удержанню Українського Громадського Комітету у Празі. — Покійна Ядвига Онищук брала живу участь у культурній і економічній роботі в повіті, зокрема в Карлові, де вона постійно жила. — Вічна їй память.

ГАРКАВЕНКО ЛЮБИМЕЦЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПУБЛИКИ.

Виступ Гаркавенка у всіх більших містах Америки показав, що український силач тішиться великими успіхами не лишень між Українцями, але і Американцями; вистарчить сказати, що підчас цілого сезону Бостонський Театр, де боровся Гаркавенко, був все переповнений і прийшлося взяти велику арену. Виступ Гаркавенка в Оклагома, Рочестер, Клівленд, Шикаго, Канзас і других містах викликував все велике заінтересування між публикою. Тепер в Бостон відбудеться послідна боротьба в пятницю, 15. липня в Арена, будуть боротися найліпші борці, як Стренглер Луїс, Йос. Мальцевич, Гаркавенко, Каплан, Сташак, Назарівль і другі. Як подають часописи, тикети скоро розкуповуються, продано більше, як на пять тисяч дол. По боротьбі в Бостон Гаркавенко збирається поїхати до Каліфорнії, де будуть зберати з него знимки на фільми. Сподіємося, що наші земляки прийдуть громадно попращати нашого славного силача.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПРО СІЛЬ ЗАБУЛИ.

Ні, таки хоч що ви там собі кажіть, а Кримчане, тобто товариші, що в Кримській республиці до соціялізму ведуть, нарід — не те що нехороший, а сказать би, нехорошкуватий. Не люблять вони Українців...

„Тому слідують (знову-ж таки) пункти":

І. Був VII. районний зїзд Рад Симферопольського району. Брали в нім участь усі нації (разом з Українцями), що Крим благословенний населяють — проте офіціяльно Українців не було. Завнаросвіти склав діяграми, де показав, що в школах учаться Татари, Руські, Німці, Греки, Болгари і т. инші, а про Українців забув. Коли його запитали: „А деж Українці?" він відповів: „Вони потрапили в графу Руських". Се так шанує Українців Кримська Наросвіта.

А газета „Красний Крим" — так та просто на Українців рукою махнула.

І сьому „слідують пункти".

А. В українськім клюбі в Симферополі мала бути лекція про нову українську лірику. Дало правління клюбу про це в „Красний Крим" обяву, а газета надрукувала: „Украинскій клуб— закритий вечер для членов клуба". („Красний Крим", 2. IV—27 року).

В. „Красний Крим" розпочав на своїх сторінках відділ: „Жизнь нацменов". Українці надіслали й свій матеріял. У відділі нацменів газета українського матеріялу не вмістила, а потрапив він у відділ „Письма читателей", саме під заміткою про „асенизационний обоз" („Кр. Крим" ч. 83).

С. Був Всекримський Зїзд Рад. Робітники й селяни кожної нації, що є в Криму, мали приемність бачити в ч. 65 „Красного Крима" привитання зїздови своєю мовою. А Українці — ні! Нема такої мови в Криму, нема в Криму такої нації.

Сказать би, що ми вигадуємо, що в Криму богато Українців. Ми писали й гадаємо, що їх там не менше, як 100,000. Може брешемо? Ой ні!

Кримський Наркомзем тов. Менутов у доповіді V-му зїздові Рад Криму („Кр. Крим", ч. 78) подає часткові відомости про Українців селян-сільських господарів, і каже, що їх у Криму 12.67 процентів, а се виносить ні більш ні менш, як 85,000 осіб.

Так се-ж тільки селяни, що біля сільського господарства працюють... А робітники? А службовці? А ремісники? Та так таки, значить, і не менше буде, як 100,000!

А їх Крим і не визнає, і не любить! І хай буде йому соромно! Бо ми, Українці, Крим любимо і всілякого йому розквіту бажаємо...

І любили, бо й по сіль до него їздили, зовнішню його торговлю підтримували...

Забули кримчани про сіль...

Ми навіть пісню про Крим склали:

„Заревіли сірі воли,
„З Криму ідучи".

А тепер... Тепер Українці в Криму „ревуть".

Нехарашо!

Остап Вишня.

(„Вісти").

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня, о год. 2-ій пополудни, в гали Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 N. Franklin St. Обовязком кождого члена бути присутним на сім мітінґу. — М. Дармограй, предс.; П. Кобильник, кас.; М. Клапко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться дня 17-го липня, о годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому. Будемо збирати також місячні вкладки. Минувшого місяця товариство мало відфотографуватись, але тому, що було мало членів, не брано фотографії. Тому проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо буде спільна фотографія. Заразом повідомляється, що наш відділ отримав пушки і книжочки для відіграння представлення Сироти, посвідки і листи. Кождий член член буде міг дістати таку лісту до збирання жертв на Сиротинець. — В. Ропужинський, предс.; Іл. Лазірко, кас.; П. Задерецький, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що півричний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня. На мітінґу має явитись кождий член; неявившийся буде покараний після ухвали мітінґу. — Стефан Юзвак, пр.; Павло Володко, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 229, повідомляє своїх членів, що півричний мітінґ відбудеться 17. липня, зараз по Сл. Божій. Контрольори і урядники будуть здавати справоздання за пів року. Обовязком є кождого члена бути на мітінґу. — Іл. Гоменчук, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Відділ 53 подає до відома, що півричний мітінґ товариства відбудеться в неділю, дня 17-го липня в гали Укр. Нар. Дому на 11-ій і Bingham St. S. S., о год. 3-ій попол. Всі довгуючі члени мусять вирівнати свої довги на сих зборах, в противнім разі будуть суспендовані. Позаяк є дуже важні справи до полагодження, кождий член обовязаний явитись на сих зборах. — Петро Собіль, предс.; Мих. Тодоровський, кас.; П. Шпікула, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членів, що півричний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня, о годині 2-ій пополудни, в гали українській, 803 Фронт ул. На сім мітінґу буде справоздание півричне і другі справи до полагодження. Не явившийся член на мітінґу буде караний після статута. — Іван Заяць, предс.; Мих. Гуцайлюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що півричні збори відбудуться в суботу, 16. липня, о годині 8-ій вечер, в гали У. Н. Дому, 217-19 Іст 6-та ул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є дуже важні справи. — Йосиф Мартинів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні і півричні збори відбудуться в суботу, дня 16. липня, точно о год. 8-ій вечером, в Укр. Народ. Домі, 217 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена явитись на зборах, бо є важні справи до полагодження. Пригадується тим членам, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець Укр. Нар. Союза, щоб зробили се на сім мітінґу. Проситься членів привести зі собою нових членів; будемо приниматй до У. Н. Союза без вступного, а до Братства після статута. Неявившийся член на півричних зборах підпадає карі після статута. — Николай Марків, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня, о годині 2-ій пополудни зараз по Сл. Божій, на гали Товариській, 14 Maple Ave. Обовязком кождого члена бути присутним, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі зістали суспендовані минувшого місяця, в червни, щаби сего місяця сплатили свій довг. — Василь Туркало, предс.; Николай Семеґен, кас.; К. Сідзінський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 16. липня, о годині 7.30 вечер, в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на сі збори в означеним часі. — Р. Рубльовський, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Отсим повідомляється всіх членів Бр. св. Михаїла, від. 90, що півричний мітінґ відбудеться дня 17. липня, в неділю, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх місцевих і позамісцевих довгуючих членів, щоби були ласкаві прийти івирівнати свої залеглости, щоб не були суспендовані. Контрольна комісія здасть справоздане за 6 місяців і будуть інші важні справи до полагодження. Хто хоче вступити до У. Н. Союза нехай користає з нагоди, бо будемо принимати без оплати вступного. — Теодор Винник, предс.; Іван Чепа, секр.; М. Михайлечко, кас.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Заряд Бр. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня, о год. 2-ій попол., під Словенським Костелом при Somerset St. Обовязком кождого члена і урядника на сей мітінґ явитись і вирівнати свої довги. Проситься тих членів, котрі мали тикети до розпродажі, щоби принесли гроші або тікети, щоби уряд міг здати справоздание з пікніку. Буде справа Сиротинця У. Н. Союза. Проситься, щоби кождий член явився і привів з собою хоч одного нового члена, за що дістане 1 дол. нагороди. До Союза принимаємо без оплати вступного. — Петро Венгрин предс.; І. Туряневкий, кас.; Николай Попадюк, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Уряд Тов. імг Івана Франка, від. 103, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, дня 16. липня, вечером, в гали парохіяльній. Проситься членів прийти на сі збори, бо маємо много важних справ до полагодження. Довгуючі члени зволять виповнити свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі ще не зложили свого датку на Сиротинець У. Н. Союза, звол „ зложити на сім мітінґу. — Данило Борис, предс.; Ів. Пунько, кас.; В. Колодрубець, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що півричний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня в церковній гали зараз по Сл. Божій. Обовязком кождого члена бути присутним, бо буде справоздание контрольної комісії і важні справи до полагодження. Проситься всіх членів зложити жертви на Сиротинець на сім мітінґу. — М. Волоцюк, предс.; Гр. Мрикало, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що півричний мітінґ відбудеться в неділю, дня 17. липня, в 7-ій год. вечером. Довгуючі члени, коли не являться на мітінґу, будуть суспендовані. Всі члени мають явитися, бо є важні справи до полагодження. — Вас. Костюк, предс.; Мих. Туркевич, секр.; Антін Кріль, кас.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Укр. Січи, від. 170, що півричні збори відбудуться в пятницю, дня 17. липня, о год. 7-ій вечером в гали У. Н. Дому, 72 Morris St. На ці збори кождий член обовязаний явитися, бо є важні справи до полагодження. Уряд і контр. комісія здадуть справоздание за пів року. Довгуючих членів проситься вирівнати свою належитість. — В. Пасічник, секр.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ТЕОФІПІЛЬКИ, ПОВ. БЕРЕЖАНИ, ГАЛИЧИНА.

Дорогі Земляки!

Почуваючись до громадянства своеї Батьківщини і йдучи за приміром дооколичних громад, вже з самої потреби для спільної праці на полі визволення, заложили ми в році 1923 читальню Просвіти та покищо не маємо власного кута.

В приватній хаті не все може розвиватися як в своїм власнім домі. Удержуємо однак читальню як можемо. Сего року дали два представлення під управою гр. Яцка Олійника, — одно такі в хаті Михайла Нагайного, а на друге удалось нам випросити школу у Поляків. В хаті ніяк не йде, понеже місце не надається, а в школі не в силі ми давати те, що булоб пожаданим і чого вимагає справа.

Бачучи своє горе, Виділ Читальні задумав всіма силами побудувати свій власний дім, деб містилась читальня на пляцу коло каплиці. І оглядаємося на всі сторони та сили в нас ні звідки а поміч зпід Польщі не то сподівана а противна. А Поляки тимчасом засипують наші громади „шкулками".

Се отже горе змушує нас звернутися до Вас за далекі води з великою просьбою о поміч. Маємо надію, що відповідь в сій справі дасте нам не словом а своїми жертвами наслідуючи других з найблизших околиць, щб побудували твердині Просвіти.

Таке нам пишуть з краю, а до слів сих злишним булоб додавати свої коментарі. Тому по отриманю сеї відозви, ми підписані вибрали зпоміж себе комітет до так важної справи і просимо родимців не відказатись зі щедрою помочю.

Жертви проситься слати впрост на руки Виділу Читальні, або до вибраного зпоміж себе комітету.

За тимчасовий комітет так важної справи:

Микола Світенький, голова;
Михайло Перцак, касієр;
Петро Дмитряш, секретар.
5012 So. Marshfield Ave., Chicago, Ill.

Письмо з рідного села підписав Михайло Нагайний, від імени виділу читальні.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ